

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felölös szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A Magyar Vörös Kereszt Egylet Péter Pál napi gyűjtése. Harmadik esztendeje lesz, hogy megsemmisítésünkre törő ellenségeink ránk kényszerítették a háborút. A Magyar Vörös Kereszt Egylet szűnet nélkül részt vett a hadsegélyezés munkájában. Megszervezte az önkéntes betegápolás ügyét, felállított kórházakat, gondoskodott önkéntes és hivatásos ápolóokról, mozgóraktárakat létesített és általában mindenütt ott volt, ahol működésére szükség lehetett.

Természetesen mindez igen jelentékeny költséggel járt. Alapjai erősen megfogyatkoztak és a háború harmadik évének megkezdése előtt kénytelen szózatot fordulni a magyar társadalomhoz és annak újabb támogatását kérni.

A Magyar Vörös Kereszt Egylet Igazgatósága elhatározta, hogy e célból június hó 29-én, Péter és Pál napján gyűjtést tart Magyarország egész területén. A gyűjtés eredményével, mondhatnók, majdnem a Magyar Vörös Kereszt Egylet létkérdése dől el, melyre pedig mint eddigi működése igazolta — a háboruban feltétlenül szükség van. Sok olyan dolgot pótol, melyre a katonai igazgatás képtelen s mintegy összekötő kapocs a katonai és polgári háborús élet között. A betegeknek nemcsak gyógyításáról gondoskodik, hanem a családi meletget is igyekszik pótolni. A jogvédelmet elvállalja és a bevonultak hozzátartozóinak segélyezéséhez is hozzájárul.

Ezekre hivatkozással a Magyar Vörös Kereszt Egylet *veszprémi fiókegylete* azon kérréssel fordul ez uton is Veszprém város és vármegye hazafias és áldozatkész közönségéhez, hogy a Péter Pál napi gyűjtés ügyét hathatósan támogatni és adományával az egylet további működését tehetővé tenni kegyeskedjék. Az adományok *Vörös Kereszt Fiókegylet Veszprém* címre küldhetők.

Főispánunk jubeliuma.

Komoly, lélekerős férfiak jellemvonása, hogy tevékenységüket, buzgalmukat nem csillogtatják hivalkodóan a közéleti nyilvánosság felszínén. Hanem rejtve-rejtik azt — mint a szikla az aranyat — a szűnet nélkül jóra törekvő akarathoz s a folytonos cselekvés energiájától feszülő kötelességérzetnek erősségébe. Csak a tüzes szemű érdeklődés bányásza férhet hozzá, csak az igazi érdemek jutalmazására buzduló szíveknek elismerése, megbecsüléssel szeretete hozhatja felszínre s tárhatja elibénk, hogy szépségében, kincsés értékében szemlélődve gyönyörködjünk.

Ilyen zajtalan, feltűnést kerülő, a becsületes munka szerénységében meghuzódó tiz esztendőnek munkaadóját, nemes buzgalmát kereste és találta meg ez ősi vármegye hálás közönsége, amikor *Hunkár Dénes*nek tiz esztendő főispáni működését sok százados történetének dicsőséges lapján lelkes ünneplés közben megörökítette.

A háborús napok viszonyai miatt azok, akik ez ünnepies megemlékezést megindították, az üdvözlés színhelyét hivatalos alkalmat, rendes megyei közgyűlést választottak. Amde az a benső rokonszenv, melyet *Hunkár Dénes* egyéniségével, munkásságának bokros érdemével, pártatlanságával,

igazságszeretetével a vármegye közönségében meggyökereztetett, a jubileumi üdvözlést kiemelte a hivatalos keretből s mély-séges ragaszkodással, örömmel tüntető lelkeséggel az egész vármegye ünnepnapjává avatta azt.

A megérdemelt bizalom nyitotta ki a szíveket s árasztotta az ünneplést felé a megérdemelt tiszteletadást s a jókívánatoknak egész virágözönét. Az ilyen fényesen, melegítő bensőséggel nyilvánuló bizalom — nagyon jól jegyzi meg az illusztris ünnepi szónok — nem vetteti ragyogását le-tűnő nap után. Ez a fény teljes, bizakodó reménnyel világít a jelen s a közel jövő munkatereire s felgyújtja bennünk azt a kívánságot, hogy a jubilans ezen a téren, a vármegyei élet szellemi s anyagi boldoguláshoz irányított útjain még sokáig maradjon a mi bizodal munkának, tiszteletünknek s ragaszkodásunknak példaadó vezermunkása.

Főispánunk tizesztendő jubeliuma kettős ünneplésre adott alkalmat. A vármegye törvényhatósága tizéves főispánságot, a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület pedig tizéves egyesületi elnöki mivoltában ünneplte. A szorgos munkaidő dacára nagyon népes volt mind a két diszgyűlés. Ugy a törvényhatósági, valamint a gazdaggyűlésen képviselve volt a vármegyei társadalom minden osztálya. Elismerésre méltó — s ez is bizonyára

Nézegetés a Balkánon.

Irta: Kertész Kálmán.

Utközben kénytelen voltam Szabadkán az állomáson megcsudálni egy magyar paraszt lányt, aki almát árult: magyaroknak, németeknek, szlávoknak egyaránt a maguk nyelvén kínálta, alkudta és adta el almáit, s a német márkából épp oly gyorsan és kifogástalanul adott vissza, mint a koronából.

— Hát csak megtanulhattam másfél esztendő alatt! — mondotta egyszerűen, mikor csodálkozósomat kifejeztem.

Hát igaza is van.

Hogy Bosna-Brodban átszálltunk a most annyira aktuális lett boszniai vasutra, meglepett a vasuti kocsi berendezése. Mennyivel praktikusabb és kényelmesebb, mint a mienké! Bizony inkább kényelmesebb, mint háborús szállításra. És micsoda vidékeken megy keresztül! Micsoda szépséges karzti utakon!

Gyermekes örömmel pillantottam meg valamelyik utbaeső községben az első minarettet és az első „feredszt” (mohamedán női viseletet), amit életemben láttam — szinpadon kívül.

Bosznia világhírűvé lett fővárosa caupa érdekességeket tárt elém. Nemcsak festői fekvése, világvárosias utcái, hanem legfőképp a *kontrasztok* azok, melyek megkapják az idegent. T. i. a kontrasztok a modern, európai és az elmaradt izlamita világ között, melyek minduntalan egymás mellett, egymáson keresztül-kasul jelentkeznek. Hogy példák illusztráljam: a tükros, márványasztalos kávéházból odalátni az ősi Begova-mecset minarettjére, s a váci-utcai korzó mögött nem messze álló sarajevói korszóra lehallatszik az imám Allah-

dicsőre vontatott kiáltása, amit úgy visz véghez, mint a somogyi „tikászok”, t. i. a hüvelykujjával bedugja a fülét, mikor kiált. Vagy: a divatúru üzlet előtt, melynek cégtábláján a német felírás mellett a cirillbetűs felírás be van mázolvva feketével, de ott csillog a cifra török kalligrafia; a nagy üvegtáblás kirakat divatickeit egymás mellett mustálja Kultur-Európa kalapos hölgye és Izlamnak idomtalan lebernyegébe burkolt asszonya, aki, hogy jobban lásson, föltojja fekete tülly vagy selyem fátyolát, de hogy minden gyaur pillantást mégis kizárjon, keztyűs kezeit ellenzőül tartja két oldal az arcához. Vagy — mennyi kontraszt csak egy személyn is, (természetesen nőn, aki bizonyára szép és fiatal, mert fátyola áttetszőbb, — hm, „hiúság, asszony a neved” törökül is!): valószínűleg kecses termetű a mindenféle termetet egyformává — idomtalan — torzító feredzse lebernyege burkolja, arcát a fekete, szegényebbeknél tarka virágos fátyol fedi, skariátvörösre festett körmű kezét keztyű takarja, hogy még azt se láthassa fedetlenül hitetlen férfi szeme. Ellenben: cipőjén gyaur találmány: gummisarok vagy kalucsni (egyáltalán a mohamedán nők rajonganak a kalucsniért s viselik nemcsak borura, hanem derűre is), kezében elegáns divatos retikül, ismét gyaur találmány, és — lebernyege eléggé dekolált — óh, ez is gyaur találmány! — azt szabad látni fedetlenül hitetlen férfiank... Továbbá: a kis városrészt alkotó bazárban keleti és nyugati portékák egymás mellett; igazi, ott helyben készült bosnyák és török árucikkek mellett és között ocsó buda-pesti, bécsi és berlini, nürnbergi dolgok, amik erősen csábítják Mohamed leányait, és hamisítványok, melyeket méreg drágán s az „svaba” nyakába az élelmes kereskedő. Vándor „kafana”, vagyis öreg mozlim, aki a feketekávé öntöz

kannában s a csészéket a tüzőjére aggatva hordja a bazár siktatorain, s mellette a siktatorok keresztözésein fölényes nyugalommal pófékel vergőniájából a magyar baka, s megböki bajtársát:

— Nédd e, koma, ezt a bolond törököt!

Piros fez-kirakat, a fezeket az osztrákot csalogató „Cum Andenken” és a magyar katonát vásárlásra csábító „Emlekl Sarajevobol”, fekete-sárga, illetve piros-fehér-zöld fonállal himezve; odább portékák, melyekről se a magyar, se az osztrák nem tudja kisútni, hogy mi lehet az, végre előveszi valamelyik a nyelvtudását, s megkérdi a fatalista nyugalommal portékája mögött ülő boltost:

— Sta je to? (Mi az?) — és a szintén bosnyákl adott felelet után éppen annyit tudnak, mint előbb.

Láttam, amint egy szegény bosnyák asszony ócska teniszsző rakette alkudott, de közelebről szemügyre véve a feltűnő vásárlást, szegénykezve ismertem föl a rakettben szárított birkacombót. — A villanyosokon újabban külön kis rezek van mohamedán nők részére. — Modern, igazán izlésesen épült bérpalota mellett vagy vele szemben kiugró faemeletes mohamedán házacska, sűrű kereszt-lécezésű készült rácsokkal az ablakain. Modern hársor közepette zöldelő telkek: régi török temetők, dűledező fehér sírkövekkel, melyek tetején turbán van kifüggyva. A kormány tiszteletben tartja az érzékeny mozlim kegyeletet.

Aztán még egy exotikum, mely mindentől elüt és kirl mind a két ellentétes világból. T. i. nők, akik a gummisaroktól föl a hajukig divatos modern ruhában vannak, de a fejükön ott ékeltlenkedik egy furcsa fejfedő, mely sehol másutt a világon nem látható, csak ezeknek a nőknek a fején: tarka virágos selyemből készült kalapféle, mely

a főispán iránt érzett ragaszkodásának beszédes jele, — hogy a kisczardapárt sok tagjával volt képviselve a vármegye minden részén. S hogy a nagyszabású, lelkes büntetésnek és üdvözlésnek diszes koleritja is legyen, a megyéhez disztermének karzatát bájos hölgykoszorú ékesítette. Az ünnepi gyűlések lefolyását alábbi tudósításunkban ismertettük.

A törvényhatóság közgyűlése.

A közgyűlést dr. Véghely Kálmán alispán nyitotta meg. Megemlítette, hogy Hunkár Dénes főispán tíz év óta van a vármegye élén. Ezt az évfordulót nemcsak kötelességszerűleg, hanem a vármegye közönségének óhajátára ünnepelik meg. Az ünnepi beszéd elmondására dr. Rédey Gyula c. püspököt kérte föl. Indítványozta továbbá, hogy a beszédtét jegyzőkönyvben megörökítsék s a jegyzőkönyv ünnepi részét a főispánnak megküldjék. Egyuttal arra kérte a közgyűlést, hogy a főispánt az üdvözlőbeszéd meghallgatására küldöttséggel hívja meg. A küldöttségbe ajánlja elnökül dr. Rédey Gyulát, tagokul dr. Kiss Józsefet, Mihályi Tivadart, Szabadhegyi Kálmánt, Szentes Anzelmot, Töpler Károlyt s Wertheim Ármint.

A főispánt lelkes, meleg taps fogadta. A alispán átadta az elnöki széklet, mondván: Fogadjátok a vármegye közönségének üdvözlését olyan szívesen, amily szívélyességgel s őszinteséggel adjuk! Ezután dr. Rédey Gyula mondta el a következő, szép ünnepi beszéd:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Nagyon jól tudom, hogy ebben a szörnyű megpróbáltatásban, melyben fajunk bár dicsőségesen, de ezer sebből vérzik, mikor minden idegszálunk tulfeszítve figyeli a szörnyűségek mérkőzésnek mozzanatait, — nagy feladatra vállalkozik az, aki oly jó hazafiakból áll, oly előkelő testületnek, mint a Tek. Törvényhatósági Bizottság, — figyelmét bár csak rövid időre is, a maga vagy helyesebben a saját szavai számára akarja lefoglalni; de ezen vállalkozásomhoz felemelő erőt ad nekem azon tudat, hogy felszólalásom tartalma nagyon sok vonatkozásban van a most folyó dicsőségjeljes küzdelmünkkel.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság, a magyar közéletnek egy ritka, mert mindenki által becsült és talán nagytisz nélkül hozzá tehetem, egy mindazok által, akik őt közelebből ismerik s akik őt és működését megszokták elfogulatlan szemmel kisérti, szeretett férfia ünnepi a mai napon tíz éves közéleti működésének jubileumát. Azt hiszem az önök általános meggyőződését fejezem ki, ha nyíltan kimondom, hogy nemcsak minálunk, de

formában hasonlít a divatos, kissé laposra nyomott férfikalaphoz, de felül nyitott, karimája nincs, de a karima helyén sűrűn, lapjával egymásra fűzött apró aranypenzéből készült szegély. Ezek *spanyolzsídó* nők. Sajátságos maradványa azoknak a zsidóknak, akiket a középkorban kitűztek Spanyolországból s itt Boszniában, meg még valahol (nem emlékszem, hol) telepedtek le; s a többi zsidó felekezetektől sokban eltérő vallásukhoz s ehhez az egyetlen megkülönböztető toalettcikkhez szívesen ragaszkodnak, majdnem kizárólag külön városrészen laknak, és úzik, szinte kezükben tartják egyedüli foglalkozásukat: a kereskedelmet. Az üzletek cégtábláin sűrűn szerepelnek a rájuk valló nevek: Nehemia Danon, Issachar Mendoz, Abraham Velez, Kabilo stb.

Egyszóval ez a sok kontraszt, keleti idegenszerűség, exotikum, mely keresztül-kasul keveredik a keresztény civilizációval és modern kultúrával: mindez roppant érdekes a Balkán fölötti országokból jövőnek.

Egyszer csak aztán jött a parancsolat: leköltözz *Cattaróba!*

Bár még nem teltem de Sarajevó érdekes világával, mégis új örömmel néztem az új állomás-helynek egészen más világa elébe. Hiszen a tengerhez kerülök, melynek régesrég rajongója vagyok; pálmás, babérüreges, narancsos, ciprusos világba, mely minden keleti exotikumnál is jobban vonz engem!

A kényelmes bosnyák vasut aztán levitt 36 órai, de nem unalmas úton, — egyszerű-mászor fogaskerékkel segítve magát a meredekebb kapaszkodókon, — szivfacsaróan kietlen karszokról le, egyre zöldrebb lejtőkön át, a hegy belsejében merészen visszakanyarodó alagutakon keresztül, mind sűrűbben feltűnő szőlőszőlő ciprusok mellett, le a féltett kincshez, az Adriához...

(Folyt. és vége.)

általában Európa összes országaiban is a közéleti szereplés éppen nem tartozik a kellemes vagy még inkább mondhatnám a közönség hálájára számítható foglalkozások közé. A közélet férfija ma mindentűt, de nálunk a mi szerencsétlen geográfiai és politikai elhelyezkedésünk folytán még inkább bármilyen szándékkal induljon is útjára, — ezen úton sokkal többször találkozik a meggyanúsított, de annál mégesebb fullánkjaival, a félreismerés és meg nem értés tövisével, mint az elismerés és megbecsülés cserkoszorójával vagy éppen a szerető méltányosság rózsacsokraival.

Pályájának béré pedig, főleg ha ez a pálya a közélet hosszabb útját jelenti, a legjobb esetben a már annyira megszokott hivatalos elismerés mellé mintegy szabályszerű függelékül csatlakozó hideg megúvás vagy az ideges türelmetlen Vágy az új, a kelő nap után.

Ismeretes dolgok ezek mind Tek. Törvényhatósági Bizottság mindazok előtt, akik hosszabb idő óta figyelik a politikai élet alakulásait akár Európa szerte, akár csak saját hazánkban. A parlamentaris országok közül elég rámutatnom csak a szerencsétlen Franciaországra, mely a császárság bukása óta a statisztika szerint 40 és néhány év alatt egypár száz miniszterium születését és halálát láthatta. De elég rámutatni saját hazánkra is, mely az ő különleges helyzeténél fogva már nem is a kormányválságokkal, nem is pártválságokkal; de egyenesen és visszatérőleg alkotmányos válságokkal küzdök.

Az általános alapoka e jelenségnek mélyen benn gyökerezik az emberi természetben, mely minden időben nehezen viselte és viseli el az államhatárolt emberek társadalmi és állami életét szabályozó nyomását.

De egy másik különleges oka benne van a mi korunknak mindig szabadabb mozgásra törekvő irányában s főleg az újabb nemzedékeknek abban a majdnem általánosnak mondható idegességében, mely a lassabb, mert megfontoltabb haladáshoz nem bír már a minden szolid munkához annyira és oly föltétlenül szükséges türelemmel.

Hogy ez a türelmes munka mekkora gigási erő, elég rámutatnom Németország halhatatlan eddigi sikereire, — melyek ellenséget és szövetségest egyképp kell, hogy bámulatba ejtsenek.

Hogy miért mondom én el épp ezen ünnepi alkalommal mindezeket? Egyszerűen azért, mert minden kének hatása a legnagyobb mértékben függ a háttértől és még inkább attól a környezettől, — ha tetszik, miliőtől — melybe beállított.

El kellett mindezeket mondanom, mert a mi igen tisztelt főispánunk 10 évi éber és odaadó munkásságának érdemleges és helyes méltatása csak akkor áll előttünk világosan és tisztán körvonalazva, ha az ezen munkásságról alkotott kép a maga igaz és megfelelő környezetébe állítatik. E környezetnek méltatása nélkül soha sem tudjuk kellőleg értékelni az ő éber, szakavatott felügyeletét és munkásságát, melyet ő akár a közigazgatási, pénzügyi, rendőri, iskolaügyi, társadalom jóléti, vagy akár a mi neki különös és sajátos szakmája, a közigazgatási tevékenység terén az egész hivatalkodása, de főleg e két utolsó évben, a megpróbáltatás és szörnyű napjaiban kifejtett.

Mindenzen tevékenysége terén, hogy az a közre hasznos és eredményes legyen, természetesen szükség volt egy erős és határozott alapra, amelyen állva, ingadozás nélkül szentelhetette ereje legjavát a reá bízott nagy feladatok megoldására. Ez a szilárd alap a bizalom volt, a bizalom egyrészt az általa képviselt kormány, másrészt a gondozására bízott megye közönsége részéről. E kettős tényezőtől eredő alap, e bizalom nélkül a közélet férfija, legyen az különben bármily tanult, szorgalmas, tele tetterővel, jószándékkal és önzetlenséggel, marandó becsű, megismertem e két szót, mert az összes jelezők között ezt tartom legfontosabbnak, tehát marandó becsű munkát, — mely pedig kell, hogy minden igazi és egész férfi munkásságának legfőbb ambíciója legyen, — teljességgel nem végezhet.

Nem végezhet pedig egyszerűen azért, mert már közvetlen utódja kénytelen lesz — talán sokszor jobb meggyőződése ellenére is e munkát, mint a közvélemény előtt gyanusult vagy éppen elítéltet vagy teljesen félretolni, vagy legalább lényeges részeiben a közvélemény óhaja és kívánsága szerint megváltoztatni.

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés! A mindenkorai kormányok bizalma a főispáni kinevezéseknél a legjobb esetben előlegezett bizalom, a megyék közönsége részéről majdnem soliasem, vagy csak a legrikább esetekben az.

A közönség részéről ezt a bizalmat hosszú, becsületes munkával és tegyük hozzá, személyes és csak ritkán feltalálható jó tulajdonságokkal ki kell érdemelni.

És valljuk meg őszintén, sokszor mind e szép és jó tulajdonságok sem képesek a megye közönségének bizalmát egyik-másik, bár a kormány által erősen tartott főispán számára megszerezni. Miért? Mert hála Istennek Magyarország, de különösen a mi szűkebb hazánk, a Dunántul vármegyéi s köztük a miénk erősen a konzervatív hagyományokhoz ragaszkodó vármegyék. Itt ezek a konzervatív hagyományok megkivánják, hogy a főispán a megye szülőltje, lehetőleg a megyében közmert régibb családok sarja legyen, akit vagyoni függetlensége-már eleve megvő a gyanutól, hogy állását vagyongyűjtési alkalomnak használja fel s aki a megye ősi családjaival való rokoni és baráti összeköttetései révén mintegy garancia arra nézve, hogy a megye oly közigazgatási, mint politikai vezetésében nemcsak a tiszta kezét, de a közönséggel szemben a feltétlenül szükséges uri modort és részrehajlatlan törvénytiszteletet is mindenkor meg fogja óvni.

Röviden szólva, hogy ő egész főispáni működésében családja s az ezzel baráti vagy éppen rokoni viszonyban levő családoknak hosszú időközön át kialakult hagyományai szellemében fogja hivatalos működését teljesíteni, mindig szem előtt tartva, hogy ő nemcsak az őt kinevező kormány egyszerű képviselője és exponense megyéjében, hanem a mindig váltakozó kormányoknál sokkal nagyobb, sokkal magasabb magyar állameszme valódi képviselője.

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés! Méltóztatnak látni, — amit azonban velem együtt, meg vagyok győződve, önök is mind kivétel nélkül tudtak eddig is — ennyi mindenféle egyéni, származási és jellembeli jó tulajdonságnak kell meglenni egy főispánban, hogy annak hivatalos működése eredményes legyen egy a kormányra nézve, melyet képvisel, mint a megye közönségére, melyet kormánya felügyeletére és gondozására bízott. Ily egyéni, származási és jellembeli fölkészültséggel foglalta el a mi mélytisztelt főispánunk e megyében székét ezeltől tíz esztendővel s a várakozások, a remények, amelyekkel ismerősei, jóakórú barátai hivatalba lépését fogadták — dacára a nehéz politikai viszonyoknak, melyek Magyarország és e megye közéletét is annyira zavarral fenyegették, Istennek hála — mind valóra váltak.

De, tekintetes törvényhatósági közgyűlés! a mi tisztelt és szeretett főispánunk 10 éves hivatalos működésén mint aranyzál vonul keresztül egy elvitathatlan s Istennek hála, teljes eredménnyel járó törekvés, melyet külön akarok méltatni, mint olyant, melyért neki külön hálával vagyunk adósai. Ertem az a pártközi békét, melyet az ő konciliáns, uri modora és törvénytisztelete e vármegyében megeremelt. — Mintha csak ez aranyfonalat, a mi mélyen tisztelt főispánunk, annak a mi egykori főispánunknak, báró Fiáth Ferencnek, aki-nak hosszas, a legnehezebb időkben teljesített főispáni működése, ma is felejtetlennül itt él mind azoknak emlékében, akik e működésnek tanui voltak, — mondom, mintha csak az ő elhidegült kezéből vette volna fel, hogy folytassa tovább ugyanabban a szellemben, amely egykor e megye közéletében már oly mindenkit kielégítőleg bevált.

Béke, pax! Minő varázs ereje van éppen ma e rövid szónak. Bizonyára visszaemlékeznek még Önök arra a nem is olyan régi időre, midőn az egyházpolitika nehéz küzdelmeiben, melyek az ország békéjét felforgatással fenyegették, az ország akkori primása a nemrég elhunyt b. e. Vaszary Kolos kimondta ezt a szót: pax, mint simulat el a politikai élet feltornyosult hullámai, mint szállt lassankint megnyugvásra a felzaklatott kedélyekbe s mint leit mind erősebbé a jelkekben a meggyőződés: hogy a politikai pártarcoknak — melyek a parlamentaris rendszer váltógazdaságának elmaradhatlan föltételei — sohasem szabad túllépni a lovagias mérkőzés határait.

Pedig, tekintetes törvényhatósági közgyűlés! mi volt az a vihar ehhez a mostanihoz, mely köröttünk és felettünk tombol ma már közel két év óta! Ma a nemzetek milliói terdenálva ostromolják könyörgéseikkel a Mindenható trónusát, hogy küldje el a béke angyalát ebbe az emberi véráradattól megmárosodott világba.

Mintha csak most értenék meg egész mélységében az Ur születését a betlehemi pásztoroknak hirdető angyalok karának azon szép szavait: „És békeség a földön a jóakaratu embereknek”. Ez a nemes és eredményes törekvése a mi sze-

retett főispánunknak a közeleti béke megteremtésére és megővésére ez lesz mindig a legszebb és hervadhatlan levél abban az érdemkoszoruban, mely őtet e tízevi fáradságos és őnzetlen működéséért tisztánról — tekintetes törvényhatósági közgyűlés — méltán megilleti.

Es még egyet. Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés! Ma nincs sem a hazában, sem a világon ember, aki előre, azzal a biztossággal, mely csak az Isteni íhietett proféták tulajdona volt, meg tudná mondani, mi lesz e retentő véradózatnak eredménye egész Európában s ebben a mi egészen kölönleges viszonyok között élő hazánk és nemzetünk politikai viszonyait illetőleg.

Azoknak a millioknak lelkeiben, akik e háborúnak viszonyosságait ott a fronton, a lövészárkok nélkülözései és a pergőtűz borzalmi között éltek át, mi ment végbe, minő lelki folyamat kristályosodott ki, vagy csak van kialakulóban, ki tudná azt ma biztossággal megmondani? Elyeri-e a magyar nemzet ekkora véres áldozatban kipróbált hűségének elismerésül végre azoknak a jogainak teljességét, melyeket neki a 67-es kiegyezés a papíron biztosított? Ki tudná azt ma biztossággal megmondani?

Igaza lesz-e John Burns, az Asquith-kabinet volt munkaügyi miniszterének, aki a háború kitörésekor azért vált ki a kabinetből, mert nem akarta a felelősséget vállalni e háborúért, — melynek szerinte előreláthatólag világszerte ez a hármas következménye lesz: „az általános katonakötelezettség, a védővámok és a szociális forradalom?” A két első következmény már félig-meddig megvan Angliában is és érik az egész világon. Mi lesz a harmadikkal? Ki tudná azt ma biztossággal megmondani?

De egyet tudok biztosan, s ez az, hogy kezdődjenek bár újra bárminő elkeseredett politikai pártharcok, ezeknek a lovagias politikai mérkőzés nemes és az egész magyar hazára, hasznos színvonalára való felemelése, — ha tetszik megszelídítése — csak oly gyakorlott, tiszta, a törvények kezelésében pártatlan keznek fog sikerülni, aminő tiszta, gyakorlott és pártatlan kez mutatót a mi szeretett főispánunk e megye vezetésében e lefolyt tíz év alatt.

S azért midőn hálás tisztelettel hajtom meg ez érdemei előtt e nemes vármegye közönségének nevében őszinte elismerésünk zászlaját, kivánom egyuttal, hogy a Mindenható adja reá és szeretett családjára legbőségesebb áldásait! Éljen!

A beszédet gyakran megszakította a mely csendben s figyelemmel hallgatók tetszésnyilvánítása. Elhangzásával pedig a varázslatos szóközi művészettel nyilvánított hála, elismerés és rokonszenv tisztelet lelkesen csendülő éljenzésben övezte az ünnepeltet s a zugó tapsviharból nagy részt jutott a kiváló szónoknak is.

Főispánunkat a kristálytisztaságban ragyogó őszinte, benső tiszteletadás melyen megindította. Köszönetét a következő beszédben tolmácsolta:

„Rendkívül meghatva, lelkem mélyéből köszönmő a lelkes fogadtatást s üdvözlést, melyben a törvényhatósági t. közgyűlés részesített. Fogadják hálás köszönetemet. De nagy köszönettel tartozom — s ezt őszinte megelégedéssel ki is fejezem — dr. Rédey Gyula c. püspök ur ő méltóságának, aki ékes szóló előadásával a vármegye érzelmeit tolmácsolni s engem oly magasztalásokkal elhalmozni kegyeskedett, aminőkre nincsen érdemem.

Ha visszatérek az elmúlt tíz esztendőre, s tükrében működésem irányelveit s eredményeit kutatom, ma is az a két momentum csillog előttem, melyet széklőgáló beszédemben programképen hangoztattam s megtartani törekedtem. Az egyik — talán nem is tartozik ide, de mégis meg kell említenem, — az az elhatározás volt, hogy a vármegye pénzügyeiben, háztartásában rendezett viszonyokat teremtsék. Az állam-kormánytól kért szakemberek vizsgálatai nyomán megtudtuk, hogyan állunk s a megkezdett uton haladva sikerült is ebbeli ügyeinket rendbe hozni. A teljes rendezettség idejére sem sokáig kell várnunk.

Második irányelvem volt, hogy a vármegye autonómiáját tiszteletben tartsam. Hogy ezt meg is lettem, arról a vármegye közönsége meg is győződhetett. Eppen ez időtől volt leginkább élére állítva a politikai pártoskodás s én szabad folyást engedtem, hogy a vármegye közönsége többségének akarata szabadon nyilvánulhasson. Ha voltak is a lefolyt idő alatt bizonyos eredmények, azt a törvényhatóság támogatásának, s vármegyei országgyűlési képviselők közremunkálásának s a vármegyei tisztikar buzgó kötelességteljesítésének kö-

szönhetem. E három tényezőnek együttes akarata s munkája teremtheti meg a vármegye közönségének boldogítására a legszebb eredményeket. Mindhárom tényezőnek, — különösen pedig a tisztikarnak — köszönöm segítő támogatását. A vármegye tisztikara mindenkor megfelelt, ezekben a nehéz években pedig kétszeres erőfeszítéssel felelt meg a beléje helyezett bizalomnak. Nyíltan, meggyőződésből mondhatom, hogy tisztikarunk munkakészsége s munkateljesítése oly nivón áll, hogy a főispán ellenőrzését fölöslegessé teszi s méltó a teljes elismerésre.

Szabadon még megemlékezem elődeim közül báró *Fiáth* Ferencről, mint akire Rédey Gyula őméltósága is hivatkozott, mondván, hogy azt a szálát, mely halálakor kiesett a kezéből, én vettem fel. Igaza van őméltóságának, mert őt mindenkor példaképemnek tekintettem s az ő igazságérzetét, szeretelmétől fogva iparkodtam követni s követni fogom a jövőben is, hogy a vármegye közönségének hasznára lehessenek.

Ezután kijelentem, hogy bárminő politikai áramlat érvényesüljön vagy bukjon, mindig hiva marad a 67-es politikának. Majd megismételte köszönetét s ígértet tett, hogy mint a multban, jövőben is arra törekszik, hogy mindenkinek jogos igényeit kielégíthesse. — Kéri, hogy a vármegye közönsége annyira tüntesse ki bizalmával, amennyire megérdemli.

A köszönbeszédet a hallgatóság tetszéssel fogadta.

A főispán ezután több elnöki bejelentést terjesztett elő. Üdvözlöt tolmácsolta a kormány három, újabbban kitüntetett tagjának, a v. b. t. tanácsossá kinevezett *Szász* Károlynak. Elpárten-tálta a mult gyűlés óta meghalt bizottsági tagokat s bemutatva a számonkérőszék jelentését.

Ezzel a megyegyűlés ünnepi része befejeződött. Dr. *Véghely* Kálmán átvette az elnöklést s megkezdődött a napirend tárgyalása. A jubiláló főispán pedig tisztelgő küldöttségeket fogadott.

A gazdasági egyesület diszgyűlése.

Hunkár Dénes a vármegyei gazdasági egyesületnek tíz év óta elnöke. Előbb jutott az elnöki, mint a főispáni székbe. Sőt — mint maga is elismerte — a vármegyei gazdaságvétség bizalma irányította feleje a kormány figyelmét is, amikor a főispáni méltósággal kitüntette. Az elmúlt tíz esztendő jubilaris alkalmát tehát a gazdasági egyesület is megragadta, hogy ragaszkodásának, tisztelő elismerésének lelkes kifejezést adjon.

Ez a gyűlés déli tizenkét óraker kezdődött a székház nagytermében dr. *Magyar* Károly elnöklésével. Imponzás, népes gyűlés volt, telítve az őszinte bizalom s a hála melegségének kiáradásával. A szivek ilyen benső összeolvadása közös, nagy érzések kifejezésére ünnepi ragyogásban tündöklött a napfényes tömeg fölött.

Magyar Károly bejelentette bibornok püspökünk sajnálkozását, hogy e szép ünnepségen akadályoztatása miatt meg nem jelenhetett. Meghívta a helybeli katonaságot is s ennek képviselőjét *Nagy* László őrnagyot üdvözölte. Meghívására megjelentek az országos gazdasági egyesület s a gazdaságvétség képviselőiben dr. *Mutschenbacher* Emil, *Sándor* Károly titkárok, továbbá *Rubinek* István és *Serbán* Iván, akiket szintén melegen üdvözölt. Indítványára a közgyűlés *Purgly* László vezetésével küldöttséget küldött a jubiláló elnök meghívására. A megjelent elnököt lelkes taps s éljenzés fogadta, mely *Magyar* Károly sok szép gondolattal, szóközi ékességgel feldiszitett beszéde alatt többször is megújult.

Beszéde a mezőgazdaság kulturálásának, nemzeti fontosságának dicsőségét hirdette. Jogosultnak mondja a gazdák ünneplését harcos időben is, hiszen az ekevas éppen napjainkban a harcibárd jelentőségére emelkedik. Ki dönti el, hogy melyik fontosabb, a kasza-e, mely rendet vag, hogy életet arasson, avagy a kard-e, mely az ellenség közé csap, hogy nemzeti életet védelmezzen. Helyes, időszerű a gazdák megemlékezése most is, amikor a magvetőgepek munkaértéke versenyre kel a puskagepek hatásával. A több termelésnek, helyes birtokpolitikának s a gazdák modernizálásának ékes, nagyhatású szózata után kérte a főispánt, hogy maradjon továbbra is a gazdák vezére s eddig is kipróbált s jól bevált tapasztalati s szakbeli tudását érvényesítse a háború után elkövetkező új kornak nagy gazdasági feladataiban.

Ezután *Nagy* Ádám Mihály enyingi gazda a kisgazdák, *Mutschenbacher* Emil az országos gazd.

egyesület, *Sándor* Károly pedig az orsz. gazdaságvétség nevében tartottak üdvözli beszédek.

Hunkár Dénes a meghatottságnak őszinte melegségével köszönte meg az üdvözli beszédek során megújuló s láthatólag a szivekből sugárzó szeretetet, ragaszkodást. Kijelentette, hogy teljes munkakészséggel állott az egyesület élére. Munkakörébe belevitte egész lelkét, minden tudását, hogy e fontos gazdasági szervet mai nivójára emelje. A fényes eredményt a lelkes gazdatársadalomnak köszönheti, amely megértette őt is, az őszintartás szükségét is. Bizonyítja ezt az az őrvendetes jelenség, hogy a kisgazdák is mind nagyobb számban sorakoztak az egyesületbe. Az elmúlt tíz év az erőgyűjtés munkája volt. Ezt az erősödést fokozni kell a törekvéssel, hogy a gazdák minél többet s jobbat termeljenek.

Az lesz a gazdasági egyesületek törekvése ezentul is, hogy modern gazdák tömörüljenek benne a jövő nagy gazdasági feladatainak előmunkálására, elősegítésére. Ha minden gazda holdunkat csak egy mázsa búzával többet termel s ha minden gazda csak egy métermázsával nehezebb állatot tenyészt, már reá lép az intenzívítás útjára s gyarapítja a nemzeti gazdasági erőt. Különösen megköszönte a kisgazdák egyik kiválóságának, *Nagy* Ádám Mihálynak üdvözli beszédét. Szereti, becsüli, sokra értékeli a kisgazdákat. Ők döntik el a háború sorsát a fronton s itthon, gazdasági téren s tőlük függ a jövőnd Magyarországnak megerősödése. A központi üdvözlésekért is köszönetet mondva büszkén hangoztatta, hogy maga is agrárius, de nem elfogult agrárius. Kivánatosnak tartja, hogy a közgazdaság másik két termelő körzete: az ipar s a kereskedelem is virágozzék, hiszen ez egyik főfeltétele a mezőgazdaság fölvirágzásának is. Főgyűlés elismerő szavakkal emlékezett meg *Kajdacsy* Endre titkár tíz esztendő működéséről. Kiemelte lankadatlan buzgalmát, mely nemcsak közvetlen munkakörében termelt szép eredményeket, hanem a névművelés terén is újabb meg újabb, a gazdasági életpolitikai viszonylatos intézmények alkotására sarkalta. Indítványozta, hogy a diszkyűlés, elismerésének kifejezésül válassza meg *Kajdacsy* Endrét a V. G. E. ügyvezető igazgatójának.

Hangay Géza erdőtanácsos az egyesületi tagok nevében üdvözölte az új ügyvezető igazgatót. Méltatatta működését, felsorolta érdemeit s az egyesület megérdemelt elismerését díszes emléktárgy ajándékozásával fejezte ki.

Báró *Fiáth* Miklós nagyhatású beszédben magasztalta a gazdák tömörülését. Különösen örül, hogy a nagy- és kisgazdatársadalom közös munkára összefor. Vihar és tűz pusztítása ellen biztositással védekezünk. Azt látja, hogy az anyagi védekezés mellett ma már fölébredt a morális biztositás törekvő szándéka is. A haza közös s szent céljainak közös munkálását s az őntudatos, őnzetlen áldozatkészséget nevezi morális biztositásnak. Észbe s szívbe vételét annak a tudatnak, hogy ami az enyém, az első sorban a hazáé. Ez az erkölcsi magasság felé törekvő tiszta hazafiság szünteti meg a *piszkos egoizmust*, mely külszínen ugyan hazafisággal ámit, belsejében azonban a kapzsiság erszényét imádja. Ez ellen a magyarság s a korona belső, lelki összeforrtságával lehet védekezni s éppen azért a magyar gazdák ily ünnepes gyűlésről nem távoznak a korona dicsőségese hordozójának lelkes éltetésé nélkül.

A jelen voltak felálva s zugó éljenzés harogtatva keresték fel lelki köszönettel az ősz magyar királyt s elfogadták a szónok indítványát is, hogy a mai nap emléktő albumba gyűjtött s a jelen voltak feltüntető névaláírással örökítsék meg s ezt a jubilaris elnöknek nyújtsák át.

Kajdacsy Endre megköszönte a közgyűlés üdvözletét s kitüntetését s ezzel a kettős ünneplés, a jubilaris elnök lelkes éltetésével ért véget. — a.

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. *Blasutigh* Sándor göllei lelkész plébániájára f. évi június hó 8-án törvényszerűen investáltatott.

Dispositio. *Supka* Márton Kiskomáromba áthelyezett barcsi káplán Barcon meghagyatván, helyébe *Kiskomáromba* Mayer Dömötör sümég-csehi káplán küldetett.

Pályázat. A *vízvári* plébániához tartozó *he-resznye* r. kath. népiskolához férfi osztálytanító kerestetik. Javadalmazása: a községi pénztárból 100 korona és a megfelelő államségély, az iskolaépületben egy burorozott szoba 120 korona lak-

bérpótlékkal. Kötelességei díjlevélben jeleztenek. Pályázati határidő *július 9-ike*. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Költségek nem térítetnek meg. Kérvények a vizvári plébánia-hivatalhoz (Somogy m.) küldendők.

Alispáni jelentés.

Írta: dr. Illés Dezső.

Veszprém vármegye alispánja a vármegye 1915. évi közigazgatásáról a f. hó 13-ik közgyűlésen előterjesztett jelentését könyv alakban is kiadta. Én ezt a könyvet elejétől végig elolvastam, még pedig érdeklődéssel. Meg vagyok győződve, hogy az alispán ur, aki közmert tolerans ember, nem veszi tőlem rossz néven, ha röviden, amennyiben időm megengedi elmondom benyomásaimat, melyet könyve rám tett. Előre bocsájtom, hogy a munkát igen derekas munkának tartom s én őszinte köszönetet mondok érte az alispán urnak.

Nem tudom, hogy van-e tétéles intézkedés — törvényi vagy egyéb, mely az alispáni jelentés tartalmát kötelezőleg elírja. De akár van, akár nincs, én azt hiszem, hogy kifogást az ellen soha senki sem tenné; ha az évi alispáni jelentés az okvetetlen szükséges, vagy előírt tartalomtól is terjedne.

Szerintem feltétlenül emelkednék a jelentés becse, ha felvenne magába mindent, ami a közigazgatás szempontjából a szellemi és az anyagi életre vonatkozólag a vármegyében fontos van vagy történi.

Észrevételeimet is két főirányban teszem meg. Először arra, ami a jelentésben benne van, azután arra, ami szerény véleményem szerint jó lenne, ha a jelentésben bent lenne.

Ami a jelentésben benne van, az feltétlenül becses anyag a vármegye közigazgatási viszonyainak megítélése szempontjából. E részben csak egy-két kívánságot lehetne felállítani.

Nevezetesen jó volna, ha a főszolgabíró és a rendőrkapitány urak a kihágási ügyeknél kimutatnák, hogy hány ügyben hoztak elzárást és hány ügyben pénzbüntetést kiszabó ítéletet. Ebből nagyjából meg lehetne állapítani, hogy a kihágási ügyekben milyen szigorral járnak el. Meg lehetne tudni, hogy nem alkalmaznak-e több szigort, mint amennyit a közigazgatási kihágási eljárás területén, ahol a méltányosságnak igen nagy jogosultsága van — gyakorolni egyáltalában érdeke az államnak és a társadalomnak.

Feltűnt nekem, hogy a büntető novellának a büntetés felfüggesztésére vonatkozó intézkedéseit a devecseri járásban és az enyingi járásban 1915-ben *egy esetben* sem alkalmazták. A többi járásban csak elvétve, legtöbbször a veszprémi járásban 26 esetben. Ugy látszik nem méltányolják azt a nagy preventív erőt, ami a büntetés felfüggesztésében rejlik.

Ellentmondást látok abban, hogy a devecseri, pápai és zirczi járásban 1915-ben a községekben hivatalvizsgálatok nem tartottak a háborús nagy elfoglaltságra tekintettel, ezen nehézségek fenforogása mellett ezek a vizsgálatok az enyingi és a veszprémi járásokban mégis megtörténtek. Én azt hiszem, a háborús állapotok egyenes követelék, hogy ezek a vizsgálatok éppen ezidőszert el ne maradjanak.

Ellentmondást látok abban is, hogy míg a jelentés általában része a vármegyében az 1915. évet gazdaságilag kielégítőnek, a termést általában *jó közepesnek* mondja, addig a IX. fejezetben a Mezőgazdaság és állattenyésztés cím alatt azt olvasom, hogy az 1915. év a vármegyében a *mezőgazdasági termelésre mostoha* esztendő volt. Fájdalommal olvastam a jelentésből, hogy az egész vármegye területén *mezőgazdasági ismétlőiskola csak két községben van.*

Nem tudom mennyiben egyeztethető össze a hivatalos stílus az irodalmi stílussal, de azt hiszem, hogy amennyire csak lehetséges bizonyos irodalmi színvonalra kellene a jövőben törekedni. Tudom, hogy a jelentés anyagát egyes szakeladók adják. Jó lenne azokat stílus szempontjából egy kicsit átvizsgálni, különösen a hivatali *magyartalanságokat* azokból kiirtani. A jelentés általános becsében feltétlenül emelkednék, ha irodalmi nivója is megfelelné az általános kívánalmaknak. A közönség már mindennemű hivatalos munkában megkívánja az irály bizonyos nemességét és magyarságát. Én bizonyos vagyok benne, hogy az alispán ur, aki lelkes barátja a magyar irodalomnak, jó tollforgató ember, jó szónok, módot fog találni

bokros elfoglaltsága mellett is a jelentés stílusának és magyarságának megjavítására.

Magyartalanság a jelentésben igen sok van. Nem veszem azokat rossz néven, hiszen a hivatalos nyelvbe ugyszólván belezószódottak, de irtsuk őket amennyire tőlünk telik, hadd villogjon rozsdá nélkül fényesen az a nemis penge, melyet magyar nyelvnek nevezünk.

Bántó magyartalanságok a következők. A közigazgatás minden tényezőjét a hadba vonuló katonák segélyre szoruló családtagjai ellátásának ügye vette igénybe, = *foglalkoztatta.* (4. lap.)

Üresedésbe jött állások = megüresedett állások. (5. lap.)

Ezen áremelést kimondó határozatok azonban még mindig *elbíráls alatti*, illetőleg *döntés előtt* állanak. = Ezen ... határozatok fölött azonban még a miniszternek kell döntenie, illetőleg azokat a miniszter bírálja felül. (6. lap.)

(Számítatlan) dacára helyett = jöllehet, ámbár. Számos beteg *talált* gondos ápolásra = számos beteget ápoltak.

Részéről az utlevél kiadását csupán kivételes esetekben vélelmeyeztem = én stb. (9. lap.)

A vármegye tulajdonát képező alapok elhelyezésére *néve* = azon alapok *elhelyezéséről*, melyek a vármegye tulajdonai. (12. lap.)

Amit a *magam részéről* is nagyon óhajtottam = amit én is nagyon óhajtottam. (17. lap.)

Véleményem *kapcsán* = véleményemmel egy időben.

Nyugodt lelkiismerettel jelenthetem ki, *hogy dacára annak, miszerint* = hogy jöllehet. (24. lap.)
Ármegállapítások *eszközlése* végett = ármegállapítások végett. (28. lap.)

A város tulajdonába fog *átmenni* = a város tulajdona lesz. (34. lap.)

Ezen betegség alig került *észlelés alá* = ezen betegséget alig észlelték. (71. lap.)

A védő ojtás csak a nagyobb gazdaságok áltai *lett igénybe véve* = védő ojtással csak nagyobb gazdaságok éltek. (72. lap.)

Eihullás nem történt = nem hullott el.
A kavics *kiszállítását* igás fogatokkal *eszközöltem* = a kavicsot igás fogatokkal szállítottam ki. (81. lap.)

Az utépítés csak közérővel volt *eszközölhető* = az utépítés csak közérővel volt *foganatosítható*.

Gondoskodásom tárgyát *képezte* = gondoskodtam.
Nem a magyartalanságok, de a kerülendő kifejezések közé tartozik, midőn a 4-ik lapon azt mondja a jelentés: „elismeréssel emlékszem meg *vármegyém* minden községéről.” Sokkal jobban ismerem az alispán urat s az ő kevelységétől ment egyéniségét, minthogy feltételezném, hogy ő abban az illuzióban ringatná magát, hogy a vármegye az ő tulajdona. De a jövőben elhagyandónak tartanám ezt a kifejezést, mert félreértéseket okoz, s mert teljesen voltak olyan alispánok, akik azt gondolták, hogy ők Magyarország 1/4 részének tulajdonosai, teljhatalmu urai és parancsolói, pedig nyilvánvaló, hogy ez a felfogás agrémnél nem egyéb s ez az uralom a szappanbuboréknál állandóbb lére számot egyáltalán nem tarthat.

Ami a jelentésre vonatkozó észrevételem azon részét illeti, hogy mivel lenne a jelentés tartalma a jövőben bővíthető, atekintetben nagyon röviden a következőket kell megjegyeznem.

Sajnosan nélkülöztem a jelentésből, mely egy teljes háborus esztendőre vonatkozik, azon intézkedések ismertetését, melyeket a vármegye és az annak területén levő városok élmezése végett tettek. — Ezek nagyon kimagasló jelentőségű események voltak 1915-ben. Az alispán ur közismerten nagy szeretettel és lelkiismeretességgel foglalkozott ezekkel a dolgokkal; szerettem volna látni a jelentésben az ismertetését annak, hogy hogyan alakult a helyzet ezirányban a kormányrendeletek nyomán s kritikailag mely tanulságokat lehet mindebből leszűrni.

A jövőben nagyon becsesse tenni a jelentést, ha felvételnek abba minden, ami közigazgatási szempontból a vármegye szellemi és anyagi életében értékes.

Fel kellene venni az összes hatályban levő szabályrendeleteket, melyek az egész megye területére hatályban vannak, mert ma senki sem tudja, hogy mely szabályrendeletek vannak érvényben, azokból, melyek minden megyei lakost érdekelnek.

A megye területén levő egyesületeket, szövetségeket táblázatos kimutatásban céljaik kitétele mellett kellene közölni, hogy lássuk mely szellemi örökségek foglalkoztatják a megye lakosait.

Nagyobb iparvállalataink felsorolásának is helyét kellene szentelni, mert tanulságos lenne megismerni, hogy az ipari téren mi történi a vármegye területén. S különös figyelemmel, a legújabb modern szempontok teljes felhasználása mellett kellene foglalkozni a vármegye mezőgazdasági és ipari munkásviszonyaival. Ilyen kitérésre a vonatkozó közigazgatási intézkedések módot nyújtanak, sőt azok helyességét teljesen csak akkor lehet megérteni, ha ismerjük az alapul szolgáló viszonyok egész komplexumát.

Amint kiemelttem, az alispáni jelentés igen derekas munka, fejlődésképes és érdemes a kifejlesztésre. Ha — amint hiszem — az alispán urnak kedve és türelme lesz annak továbbfejlesztésére, akkor az évi jelentés rövidesen olyan értékes tükörré lesz, melybe csak bele kell néznünk s nyomban meglátjuk, hogy a vármegye lakossága anyagi és szellemi téren mire képes s hogy a szellemi és anyagi téren való előretörésnek milyen melegágya Veszprém vármegye *közigazgatása*.

A honvédelmi miniszter új körrendelete.

Az aratási munkák elvégzése s a gabona kicséplése életkérdésünk. A *katonai parancsnokságnak* tehát *személyesen* kell meggyőződnie, hogy az ide vágó rendeleteket megtartják-e? Figyelembe kell venniük az újabb rendelkezéseket is:

1. A mezőgazdák, kis gazdák egyénenkint szabadságolándók, a mezőgazdasági munkások pedig munkásosztagba beosztandók.

2. Az önálló gazdák szabadságolási ideje: a) 1916. jun. 25-től jul. 31-ig az 1898. évbéli, kiképzés alatt álló legénység.

b) 1916. jun. 25-től jul. 31-ig az 1916. május 25-ig a *póttettekhez* bevonult s csak a XXII. menetászólálj- (század)-hoz visszatartott legénység.

c) 1916. jul. 15-től aug 20-ig a hadrakelt seregűl kicserelés következtében az 1916. május 25-től jun 15-ig a póttettekhez bevonult legénység.

A legénység legnagyobb számban két hónapig álljon rendelkezésre és pedig az önálló mezős és kisgazdák aratási időben saját földjükön, egyéb időben a többi legénységgel másutt is igénybe veendők. A veszprémmegyei kisgazdák jul. 31-ig lesznek szabadságon.

Munkásosztagok (mezőgazdasági munkásokból) a *lehető legnagyobb* számban állítandók össze. Így rendeli a miniszter, tehát mindazok a községek, amelyek ezideig arató munkásokat nem kaptak, ez új rendelet alapján intézkedhetnek.

H I R E K.

— **Küldöttségek a főispánnal.** Külön tudósításban ismertetjük főispánunk jubileumi ünnepségének lefolyását. Amikor a vármegyei közgyűlés ünnepzése befejeződött, főispánunk visszavonult a tisztelő küldöttségek fogadására. Küldöttséget vezetett *Juraszek* János a kir. törvényszék, — *Horváth* Iván a kir. pénzügyigazgatóság, — *Zsigmond* János a vármegyei közművelődési egyesület, — *Göndör* Ferenc a kir. tanfelügyelőség s a tanítók, — *Mészáros* Károly Pápa város, — dr. *Komjádi* László Veszprém város tanácsát a város, — *Wildenauer* Kálmán a posta- és táviró-hivatal, — *Ree* Jenő a munkapárt képviselőjében. A vármegye tisztikara dr. *Véghelyi* Kálmán alispán, a kir. ügyesség küldöttsége *Lányi* Sándor kir. ügyesség vezetésével a megye-gyűlés előtt fejezte ki üdvözlését s őszinte tiszteletét. Tisztelt a honvédelmi-örtség tisztikara is *Nagy* László őrnagy vezetésével.

— **Szabadságmeghosszabbítás.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter dr. *Vértessy* Gyula kir. tanfelügyelő szadságfolyó évi szépt. 1-ig meghosszabbította. A tanfelügyelői teendőket továbbra is *Göndör* Ferenc s. tanfelügyelő látja el.

— **Nyugalombavonulás.** *Sándorfi* Miksa dr. járási tiszti orvos, tiszteletbeli főorvos, tekintettel magas korára, a vármegyei közgyűléstől nyugdíjaztatását kérelmezte. A közgyűlés méltányolva 40 éves szolgálatát, kérsének helyet adott s október elsejétől számított kelettel folyósítja nyugdíját. A nyugdíj választmány meleg szavakkal ajánlotta a közgyűlésnek a kérelmet teljesítését s *Sándorfi* dr. működését a következő szavakkal honorálta: a nyugdíj választmány igaz sajnálattal látja dr. *Sándorfi* Miksa távozását, mely alkalommal a legnagyobb mértékben méltányolja az ő — nehéz és fáradságos közszolgálatban — 4 évtizedet meghaladó örökbecsű működését, melyel a vármegye közegészségügyének előmozdítása terén elévül-

hetetlen érdemeket szerzett. Ezen kipróbált régi tisztviselőjének nyugalomba vonulása alkalmából teljes elismeréssel jegyzőkönyvileg is kifejezésre juttatja. Dr. Sándorfi 1878. január 3-án kezdette meg működését, amely időtől kezdődőleg mindig a járás szolgálatában állott.

— **Köszönetnyilvánítás.** Rákosi Jenő a D. K. E. elnöke meleg hangu levélben mondott köszönetet *Göndör* Ferenc kir. s.-tanfelügyelőnek, hogy a D. K. E. veszprémi közgyűlése alkalmából a tanítói kar figyelmét a közgyűlésre felhívta s az oly nagy számban jelent meg e nagy kultur-ünnepeken.

— **A munka és szorgalom jutalma.** Szép ünnepély folyt le a veszprémi földművelők szakosztályának körhelyiségében pünkösd hétfőjén. A Vármegyei Gazdasági Egyesület jutalmat tüzött ki egy hadbavonult temetőhegyi gazda felesége részére, aki legjobban kivált a háború alatt a mezőgazdasági munkák elvégzésében. Az 50 koronás egyesületi jutalomdíjat ötv. *Spengler* Józsefnének ítélte a gazdakör választmányja, kinek férje hősi halált halt az orosz csatáren. *Kajdacsy* Endre egyesületi igazgató lelkes beszédében vázolta a nők kötelességét a háborúban s kiemelte a megjutalmazott hadi özvegy érdemeit, aki munkásságával, gyermekei gondozásával méltán megérdemelte a kitüntetését. *Lukács* Imre, a gazdakör elnöke pedig *Jung* János és *Strenner* Ferenc gazdáiakat jutalmazta 20—20 kor. jutalomdíjjal és pedig azon nemes cselekedetükért, hogy kiméletesen, szeretettel bántak egész éven át a háziállatokkal és különben gondozták azokat. Ezek a jutalomdíjak dr. *Óvári* Ferenc-féle alapítvány kamataiból lesznek évenként kiosztva.

— **Köszönet.** *Balog* Gyuláné urnő 20 koronát adományozott a kórházi szegénybetegek segélyezésére. A kórház igazgatósága ezuton is köszönetét fejezi ki.

— **Kitüntetések.** Király öfélése adományozta a *hadidíszítményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet* az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül *Silbersdorf* Ferenc őrnagynak; elrendelte, hogy a *legfelsőbb dicsérel elismerés* újjólaj tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül *Kiss* Gábor népf. hadnagynak;

a *legfelsőbb dicsérel elismerés* tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül *Steiner* Elemér tart. hadnagynak, *Földes* Emil, *Brett* Imre, *Láng* Géza népf. főhadnagyoknak; az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül dr. *Veres* Imre tart. segédorvosnak; az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül *Geleta* Géza népfők. hadnagynak. A főparancsnokság *dicsérel elismerésben* részesítette az ellenség előtt tanúsított kitűnő szolgálatait dr. *Magda* János. népf. segédorvost.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. *Vaszary* Béláné és családja ezuton fejezik ki legmélyebb köszönetüket mindazoknak, akik néhai *Vaszary* Béla, a veszprémi m. kir. áll. felsőkereskedelmi iskola volt igazgatójának síremlékére kegyetes megemlékezésük jeléül adakozni szívesek voltak.

— **Nappali áram.** A nappali áram, mint értesülünk, kedvező utra terelődik. *Bokrossy* Jenő főmérnök azt javasolja, hogy a nappali áramot fel kell használni a vízvezeteki villamos motor hajtására s ez lehetővé teszi a nappali áram állandósítását. Számítása kedvező alapul kínálkozik arra nézve, hogy az iparosok a régi egységáron juthatnak motorerőhöz, sőt a város is részesedne némi haszonban. Javaslata valószínűleg már a legközelebbi városi közgyűlés elé kerül.

— **Polgári iskolai magánvizsgálatok.** A helybeli állami polgári iskola igazgatósága közli, hogy a magánvizsgálatok június 19-én kezdődnek az új iparositanonc-iskolában. A jelentkezés napjait az igazgatóság az egyes csoportokkal közölte.

— **A kath. fiúiskolák évről-évről vizsgálata.** A helybeli kath. fiúiskolák évről-évről vizsgálatai a következő sorrendben lesznek: jun. 23-án d. e. 8—10 órák az A) és K) I. osztály (*Sördi* József); — 10 órától kezdve az A) IV. osztály (*Gubicza* Lajos); — d. u. 2 órák L) IV. osztály a Szt. László-iskolában (*Jósa* Ernő); — jun. 24-én d. e. 8 órák L) I. osztály (*Gadi* Sándor); — d. u. 2 órák A) III. osztály (*Polonyi* György); jun. 26-án d. e. 8—10 órák L) III. oszt. (*Köcsky* József); — 10 órától kezdve az V. osztály (*Mözner* Ferenc). — A VI. osztály évről-évről vizsgálata napja még nincs megállapítva. Az ünnepélyes Te Deum s a bizonyítványok kiosztása jun. 29-én lesz.

— **Sebesültek érkezése.** Alig két hete, hogy a jutasi uton levő katonakórház elkészült, máris nagyobb sebesültszállítmány érkezett oda. Pénteken délelőtt jelezte a veszprémi honvéd állomásparancsnokság a cs. és kir. tartalékkórháznak, hogy távirati értesítés szerint délután kórházvonat érkezik 220 sebesültele. A vonat, mely délután 7 órákor érkezett Jutasállomásra, meg is hozta a sebesülteket és betegeket, kik között 18 orosz is volt. A jutasi állomáson a vonatot dr. *Wallner* Emit ezredorvos, a kórházparancsnok heiyettese fogadta, a kórházhoz beosztott összes tisztekkel és orvosokkal együtt. Az érkeztettek tulajonyó többesége belső bajban, hülésben szenved, sokan gyalog mentek a közeli kórházba, más részüket mentőkocsikon szállították be. Megérkezésük után azonnal megfürdettek, tisztá ruhával láttattak el és jóízűen fogyasztották el a részükre készített friss vacsorát. A kórházvonat *Kartuska* oroszországi városból hozta a szállítmányt. A betegek fogadásának előkészítésével, a fogadással és az elhelyezéssel járó munkák a legnagyobb rendben folytak és megérkezésük után egy órával már mi sem mutatta, hogy mennyi munkát és fáradságot okoz egy ily nagyobb sebesült és betegszállítmány érkezése.

— **Sz. Antal-gyógyszertár.** A belvárosi gyógyszertárak tulajdonosai azt kérelmezték a városi, hogy a szegényházi gyógyszertári megrendelések is évről-évre másik gyógyszertárba ulaltassanak. Fellebbezési fórumok utján az ügy a belügyminiszter elé került. A miniszter a városi tisztú orvostól kért véleményt. Dr. *Rosenberg* Jenő tisztiorvos azt véleményezte, hogy a belvárostól való távolság miatt a szegényházi gyógyszerrendeléseket állandóan a Hosszu utcai Szent Antal-gyógyszertár intézze el.

— **Üdülőtelep a Bakonyban.** A közigazgatási bizottság e hó 10-én tartott ülésén dr. *Vadnay* Szilárd tisztú főorvos jelentette, hogy a tüdővész megbetegedések száma vármegyénkben növekedik. A tüdővész meggátlására alakult országos bizottságban *Korányi* professzor azt ajánlotta, hogy a Tátrában építsenek üdülő-házakat ilyen betegek részére, mert Magyarországon ez az egyetlen klimatikus vidék. Dr. *Vadnay* úgy látja, hogy a Bakony klímája égy alkalmas erre a célra, mint a Tátra vidéke. Felkérte tehát a bizottságot, hogy hívja fel a belügyminiszter figyelmét erre a körülményre és mivel a tüdővész a Dunántulon pusztít leginkább, feliratában kérelmezte, hogy a kormány a Bakonyban is építtessen egy szűzágys gyógyintézetet.

— **A moziról.** Megtörtént a moziban, hogy az előadást rendes idejében nem tartották meg. A közönség megérti a technikai akadályokat, esetleges szállítási nehézségeket. Viszont a tulajdonos jól tenné, ha az előadásra siető közönséget erről értesítené, hogy ne kelljen hiába várakoznia. Ezt a figyelmet a közönség jó néven veszi. — Itt egy másik kérdés is feltalalódik bennünk. Vajon nem lehetne-e a filmek nivóját itt-ott emelni?

— **Hősi halál.** *Buzássy* László varjaskéri r. kath. kántortanító, a 48-ik közös gyalogezred zászlósa, *Buzássy* László galamboki r. kath. kántortanító fia, h. hó 6-án az orosz harcúren az ellenség golyójától találva, életének 22-ik évében hősi halált halt. Sok reményre jogosító, szép képzettségű és törekvő ifjú tanító volt.

— **Helyettes községi orvos.** A nyugalomba vonult dr. *Ruschet* Pál várpalotai községi orvos helyébe ideiglenes községi orvossá dr. *Bernstein* Jakab gyakorló-orvost nevezte ki *Kerényi* Andor főszolgabíró.

— **A kereskedő tanoncok vizsgálata.** A helybeli kereskedő tanonciskolában június 15-én tartották meg a vizsgálatokat. A kereskedőtársulat részéről *Rothausser* Lipót elnök, *Krausz* József s *Kelemen* Imre alelnökök jelenték meg. A tanulók a hiányos iskolázás s az óraszám leszállítása dacára szép eredményt mutattak föl. Nagy József III. o. tanuló a Szép Lipót-féle, *Schwarz* József II. o. tanuló a Nay Jakab-féle alapítványok kamatait nyerték jutalmul. *Krausz* József két I. o. tanulónak szép jutalomkönyvet ajándékozott. Vizsga után *Rothausser* Lipót szép buzdító s oktató beszédet intézett az ifjusághoz. Különösen a becsületességet, hazafiasságot s kereskedői önképzést ajánlotta utra- valóul. *Szente* Arnold igazgató megköszönte a kereskedőtársulat iskolafentartó áldozatkészségét s ennek viszonzásául főnökeik iránt hűségre, hálára buzdította az ifjuságot.

— **Egyingi hírek.** Gróf *Csekonics* Endre, v. b. t. tanácsos, a magyar Vöröskereszt Egylet kir. biztosa f. hó 14-én, szerdán pár napi tartózkodásra Eningygrü érkezett. Ez alkalommal az enyingi tart. kórházat is megvizsgálta s a kórház vezetősége előtt a legnagyobb meglegedésének adott kifejezést.

Scheul Dávid unter-horodniki (Bez. Radautz, Bukovina) illetőséű s az Eningyén állomásozó 11-ik tábori ágyuszredhez tartozó kőtűzűre a harcúeren szerzett betegségében f. hó 13-án Eningyén 34 éves korában hősi halált halt. E hó 15-én, csütörtökön temette *Szabó* József enyingi plébános nagy katonai pompával.

— **Halálozás.** *Szlavonics* István 47 éves kőműves, mint kirendelt katonai munkás a veszprémvármegyei muzeum épületén dolgozott. Június 15-én d. u. cementkeverés közben egyik emeleti szobából alázuhannt s nyakát törte. Azonnal meghalt. Özvegye s több árvája siratja.

— **Városi zeneiskola.** *Kecskeméthy* Margit zongoratanárnő kérvényt adott be a tanácsoshoz városi zeneiskola szervezése érdekében. A várostól 3—4 szobás helyiséget s ennek fűtését s világítását kérelmezi. A kérelmet dr. *Óvári* Ferenc hasonló tartalmu indítvánnyal támogatja, meglegedvén azzal, hogy a város a helyiségen kívül fűtés és világítás fejében 600 korona évi segélyt adjon a tanárnőnek. Az iskola megnyitását szept. 1-re tervezik.

— **Női munkásnők a vasuton.** Megbízható forrásból értesülünk, hogy férfi munkaerő hiányában a győr—dombóvári vasut utóbbi szakaszán gazojásra s kavicszórásra női munkásokkal alkalmaznak. A vasut érdekében is s mint kereseti forrás is helyes intézkedés volna ez kevésbé sürgős mezei munka idejében. Most azonban talán helyesebb volna, ha a vasut az amugys szűkös munkaerőt nem vonná el a mezőgazdaságtól. A szőlő-, tengeri- s burgonyamunka idejében a női munkás kézre is nagy szükség van s talán ezen a téren most hasznosabb munkát végeznének, mint a vasuton. Ez érdekelték tehát ezen az uton is arra kéri az üzletvezetőséget, hogy a mostani s a közeli aratási időben a vasuti munkát, illetve a női munkások alkalmazását, lehetőleg szűneteltesse.

— **Nyugdíjas tanítók háborus segélye.** Az orsz. hadsegélyző bizottság azoknak a tanítók- nak és tanítók özvegyeinek, kik az országos tanítók nyugdíj-alapból 2000, vagy 1200 kor. nyugdíjat, illetve özvegyi segélyt kapnak, egyszer s mindenkorra szóló háborus segélyt ad. Ez a segély ezer koronáj 100 K, ennél nagyobb nyugdíj után 150 K. Érte folyamodni nem kell, a központi nyilvántartás alapján a postatakarékpénztár hivatalból küldi meg. Az érdekeltet, arra hívjuk fel, hogy akik f. évi ápr. 1 után lakóhelyüket megváltoztatták, új címüket az orsz. tanítói nyugdíj és gyámalapok számvéveségénél (Budapest V., Hold-utca 17.) levélben jeleítsék be. Azok is jeleítsék be, akik nyugdíjukat *első ízben* csak a most megjelölt időpont után vették fel.

— **A cigányok.** A miniszteri rendelet értelmében összegyűjtött cigányok létszáma a veszprémi járásban 40. Egy-kettő kivételével mind veszprémi járási illetőségűek. Telepítésük és foglalkoztatásuk iránt megtörtént a szükséges intézkedés.

— **A vasárnapi munkaszünet újabb módosítása.** Nemrég jelent meg a belügyminiszter rendelete, mely a vasárnapi munkaszünetet teljesen a háború előtti állapotnak megfelelően állította vissza. Most újabb rendelet érkezett, mely azt közli, hogy a belügyminiszter akként módosította a vasárnapi munkaszünetéről szóló rendeletet, hogy tekintettel az enyhe tél folytán való jég hiányra, az élelmiszerüzletek vasárnaponként és általában a munkaszüneti napokon délután 6 órától este 9 óráig nyitva lehessenek.

— **Közgyűlési meghívó.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyeletének 48 sz. fiókpenztára évi rendes közgyűlést 1916. évi jun. 25-én d. u. 5 órákor tartja meg a rendes befizetési helyen, melyre a tagtársakat tisztelettel meghívja a vezetőség. Targyroszat: 1. Elnöki meghívó. 2. Évi-és pénztárnoki jelentés. 3. Küldöttválasztás. 4. Esetleges indítványok. 5. Általános tisztújítás.

— **A Balatonról.** A Balaton áradása miatt a part több helyen megközelíthetetlen. Ily helyeken nemcsak a villatulajdonosok károsodnak, hanem az állami kikötőket is hullámsír fenyegeti. Nagy-

szabásu akció folyik a fürdőhelyek közlelmézése érdekében is. Ennek biztosítása céljából átvőlna, ha a három vármegye élmezőny kiviteltől tilalmi rendeletet adna ki. Félni lehet ugyanis attól, hogy mire a fürdőszekzon megkezdődik, a spekuláció minden értékesíthető összevásárolja s elszállít a Balaton környékéről. Ennek pedig oly horribilis áremelkedés lesz a következménye, amelytől még a bankár-családok is megrémülnek. Kívánatos volna még a balatoni halásztársaságot is arra köteleztetni, hogy a fürdőhelyeken hálélarusítótelepeket létesítsen. A kormánybiztos rendelkezésére megkezdtek az alacsonyabb somogyi partoknak s mólóknak ármentesítését is. Katonai munkásosztagok dolgoznak, Badacsonyból uszályhajókot bazaltot szállítanak. Ezzel azután a mólókat magasítják s ez által a kikötő szintje 60 cm-rel emelkedik. A védekezés gyorsítva folyik, hogy június végére befejeződjék.

— **A Gazdaasszonyok Egyesülete a katonatisztek árviart.** Az Országos Gazdaasszonyok Egyesülete cinkotai otthonában, elesett katonatisztek leányai számára műveltebb, de egyszerű házi nevelés- és tanításra 5 ingyenes és 20 fizetési helyet létesített. A növendékek művelti és preparandiát végzett nevelőnők kezei alatt 4 elemi, 4 polgári iskolát és 2 felső képző osztályt végzik el és így 10 év alatt minden igénynek megfelelő nevelésben részesülnek. A fizetési helyekre (évi 800 kor.) nem katonatiszti árviak is pályázhatnak, azonban utóbbiak számára az évi járandóság 1000 kor. Folyamodványok, a megfelelő bizonyító okmányokkal felszerelve Zichy Sarolta grófnő, intézeti elnöknek Zinkotára (Pest megye) küldendők.

— **Felvételi internátusba.** A balatonfüredi állami polgári fiúiskolával kapcsolatos internátusba a jövő 1916—17. tanévre 260 és 300 koronás kedvezményes, továbbá évi 450 koronás egész fizetési helyek betöltésére pályázat hirtetettik. Ezen helyek elnyerését célzó kérvények kellőképpen felblyegezve, iskolai, születési, orvosi, esetleg szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve, a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez címezve, június hó 20-áig az igazgatósághoz küldendők be.

— **A piac.** A piacokon mindenfelé mértékellen árák előfolykodnak. Megdöbbenő hatalmaságot tárják föl a kapzsi élmezőnynek, az agrár-érdekek túlzott érvényesülésének, no meg — bocsánatot kérünk kifejezésünkért — a fogyasztók nagy része éhietetlenségének. Sőt talán ez az utóbbi a legjellemzőbb s az árfejhajtás dolgában a legveszedelmesebb jelenség. Hiszen számtalan eset teszi nyilvánvalóvá a veszprémi piacon is, hogy a közönség nagyobb árdragítót, mint a termelő. Akárhányszor tapasztaltuk, hogy a termelő a lerakott holmi forgalmi értéke felől tájékozatlan volt. Nem tudta, hogy mennyit kérjen a zöldségért, a gyümölcsért, a baromfiért. S még meg sem szabta az árát, a fogyasztó már drágít. Beigéri a busás árt. Ettől aztán az eladó verszemet kap s bár az ajánlatot egy-két koronával fölserfölja, portékája gyors és készfizetőre talál. Hiszen, ha ez nem így volna, nem adhatnák a cseresznye literjét 1 K-ért, sőt magasabb árt s nem lehetne az új burgonya ára gkgént 70 fillér. Tovább is sorolhatnánk a vérlázítóan pöffeszkedő árakat, de — szinte fejbe-közlintottan — szédülettel nyugózi kezünket ez a burgonyaar. *Hetven korona* az új burgonya métermázsa! Szabad azt, lehet ezt állítani? Hiszen van a burgonyának maximális ára. De ha nem volna is, a törvény jogot ad az ellenőrző hatóságnak, hogy az árak túlzott felhajtását megakadályozza. Kérve-kérjük a tanácsot, találjon módot a szigorú piaci ellenőrzésre s büntesse meg az árdragítókat. Amikor szigorú ellenőrzést kívánunk, éppen nem jutunk ellenkezésbe eddigi feifogásunkkal. Mert sohasem a szigorú ellenőrzés, hanem a törvényes

szigorúság nyilvánulásának módja ellen volt kifogásunk. Ma sem kívánjuk, hogy a komoly szigorúságot bárki is tulhajtja, de azt igenis kívánjuk, hogy eredményt biztosító eszközökkel piacunk szertelenségbe csapó árfejhajtását — törtenjék bár termelők, vagy fogyasztók részéről — az illetékes közegek megzűntessék. Hivatkozunk közeli példára is. Kaposvárot a rendőrség razzikát tart a piacon s egy-egy időre gátat vet az áremelkedésnek s különösen a kofauralomnak. Hogy pedig hatásosabb ellenőrzést fejthessen ki, kívánatosnak tartja, hogy a létszámában megfogott rendőrség segítségére arravaló egyének jelentkezzenek a közönség köréből. Gondoskodjunk mi is, hogy a piaci drágaság ébresztette keserűség gyehennatűzében el ne égjen a fogyasztók annyiszor kipróbált áldozatkészsége s türelme.

— **A kukac.** Siralom látni a megrágot, elszáradó szőlőfűrtöket. Ez a pusztulás bizonyítéka a mi tehetetlenségünknek. Már évek óta láttuk e veszedelmet és tudtuk, hogy a szaporodás egyszerű törvényénél fogva, minden évben több lesz a kukac és még se láttunk hozzá a komoly védekezéshez. Talán az idej igen nagy kártévesei a kukacnak, védekezésre ösztönzik a gazdákat. Sajnos, hogy a költséges védelemlről a háboru idején szó sem lehet, mindazonáltal kívánatos volna, ha az illetékes tényezők javaslatl lépének elő hogy legalább is a jövő tavasszal, már kellő felkészültséggel várhatnók szőlőink ellenségét.

— **Raffia eladás.** Elsőrendű szőlőkötöző raffiát sikerült szerezni a Vármegyei Gazdasági Egyesületnek, melyet kis mennyiségben is árusít az Almádi-uti szenkénegraktárában.

— **Király Ernő Veszprémben.** Mint értesülünk, e hó 23-én, csütörtökön nagyszerű meglepetésben lesz része városunk művészkedvelő közönségének. *Király Ernő*, a legnagyobb magyar operettművész ugyanis elhatározta, hogy nyári szünidejének egy részét arra használja fel, hogy az ország városaiban hangversenyeket tart. — Ezért a szép tervért igazán hála illeti a nagy művészt aki módot nyújt ilyenformán mindenkinek, hogy páratlan énekművészetében gyönyörködjék. A művészt két előadásban lép fel, hogy a nagy közönség minden rétege részt vehessen e páratlan művészi eseményben. Az előadás, mely méltó lesz *Király Ernő* európai hírnevéhez teljes 2 órát vesz igénybe s résztvesz benne *Kovács Andor* is ez az országosan ismert híres művész, akinek saját szerzeményű, kacagató, de mindig izléses aktualitásai harmonikus keretet fognak adni *Király Ernő* gyönyörű produkciójához. *K. Balogh* Böske a harmadik szereplő, bájos művész, aki speciális módon saját zongorakisérétével fogja énekeit előadni. Jegyek felemelt áron Szalai Mórál előjegyezhetők; az előadások a színházteremben lesznek megtartva 7 és 9 $\frac{1}{2}$ óraker.

— **A vidéki malmok.** A vidéki malmokkal a H. T. külön megállapodásokat fog létesíteni, amelynek értelmében e vállalatok jogosítva vannak a telep helyére eladás céljára tengelyen legfőlebb husz kilométeres távolságból a termelők által beszállított búzát és rozst közvetlenül megvásárolni. Kötelesek azonban az e kenyérmagvakból előállított őrleményeket kizárólag a Hadi Termény R. T.-nak, illetőleg a Korpaközpont rendelkezésére tartani. Erre nézve pótló kormányrendelet fog megjelenni.

— **Kiselejtezett kancák árverése.** A kisbéri és bábolnai ménesekből kiselejtezett, de tenyésztésre még alkalmas ötvenhárom drb. kancát kizáróan megvásárolással foglalkozók részére fognak eladni június 25-én délelőtt 8 óraker Kisbéren kerülésre. A vásárolni szándékozók a Vármegyei Gazdasági Egyesület által kiállítandó igazolvánnyal kötelesek tenyésztő voltakat igazolni.

— **Megszűnik a gyufauzsora.** A gyufát némely kereskedésben 5—6 fillérrért is adják. A gyufakartel több ízben kinyilatkozta, hogy ez az indokolatlan uszora nem az ő lelket nyomja, hanem a kiárusítókat, de a tiltakozás semmit sem használt. Most aztán a kartel tényleg beigazolta, hogy az uszoráért nem felelős. A gyufaközpont ugyanis arról értesítette megbízottjait, hogy ki-csinyben való elárusítók közül csak azoknak ad gyufát, akik kötelezettséget vállalnak, hogy egy skatulya gyufáért nem kérnek többet négy fillérrél. Jó lesz tehát, ha a közönség ezt tudomásul veszi s aki még ezeketán is megszarolja, azt följelentni a gyufaközpontnál.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó betétek után

4 $\frac{1}{2}$ %

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkeamat-adót is.

A háboru krónikája.

Június 11. Az oroszokkal az egész harcvo-nalon elkecseregett küzdelem folyik. Okna és Dobronouc közt tizenhárom nagy támadást vertünk vissza. A Sztrypa alsó folyásánál az ellenség a keleti partról a nyugatra szorította át csapatainkat. — Az olaszoknak az Eisch és a Brenta közt levő harcvonal több helyén megkisérelt előtörését visszavertük. A támadás területén a foglyok eddigi száma több mint 1600-al, közte 25 tisztel szaporodott — A Maas mindkét partján állandóan sikert aratnak a német csapatok. A folyótól keletre nagyszerűen tovább halad támadásunk. Az ellenséget ismét több állásából kivertek. — A Vojusa alsó folyásánál olasz járőröket tüzeléssel szétgrasz-tottunk.

Június 13. Az oroszok óriási áldozatok árán folytatják a támadást. Bukovina északkeleti részében csapatainkat visszavontuk a tulerő elől. Az ellenség bevonult Bucsacba, de onnan előrenyomulván, ellentámadással visszavertük. Tarnopol vidékén heves harc folyik. Az ellenséget a front több helyén rettenetes veszteségével visszavertük. — Az olasz több helyen támadni próbált. Mindentől véresen visszavertük. Repülőink bombázták a cividalei pályaudvart, a mestrei lokomotivraktárt, a velencei arzenált. Támadásunknak nagy volt a sikere. Egyik buvárhajónk e hónap 8-án este megtorpedozta a Principe Umberto nagy olasz segéd-cirkáló, amelyen csapatok voltak. A hajó pár perc alatt elsüllyedt. — A Maas mindkét oldalán heves tüzérségi harc volt. A Champagneban Perthesből északra német felderítő osztagok behatoltak a francia állásokba. — A délkeleti harctérben nincs nevezetesebb esemény. — Az Irak-fronton nagy sikert arattak a törökök. Tüzérségünk két ellenséges ágyunaszádót a levegőbe röpített. Elsüllyedt három nagy hajó is, amely tüzérségi löszert szállított. A parton a levegőbe röpült négy nagy lövészraktár. Több mint ezer főnyi ellenséges lovasság teljesen megsemmisült.

Június 14. Az oroszok még folytatják a támadást és előrenyomulást. Szadagorába, Szniatynba

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot. :: ::

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasítással. — Legkisebb szállítmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselőt Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

és Horodenkába bevonult az ellenség lovassága. Tarnopoltól északnyugatra szakadatlanul kemény harc folyik. — Az Etsch és a Brenta közt lévő harcvonalon és a Dolomitokban a tüzéségi harc élénk volt. Az olaszok több ponton megújították sikertelen támadó kísérleteiket. — Yperntől délkeletre az angolok a németek új állásait támadják. A Maas jobbpartján a németek vonalait tovább tolták előre. — A délkeleti harctéren változatlan a helyzet.

Június 15. Tengerészeti repülőgépeink újra megtámadták San Giorgio di Nogara pályaudvarát katonai telepeit, valamint Grado belső kikötőjét. — Csernovic környékén csapataink visszaverték az ellenséges támadásokat. Baranovictól északra rettenetes erővel támadott az ellenség. Nagyon súlyos veszteségével mindent visszavertük. — A délkeleti harctéren a helyzet változatlan. — A Maastól jobbra a június 12- és 13-iki harcokban a németek elfoglalták a Thiaumont-majortól nyugatra és délre levő ellenséges állásokat, elfogtak 793 franciát, köztük 27 tisztet és 15 géppuskát zsákmányoltak.

Június 16. Csernovic körül mindenütt visszavertük az ellenség támadását. Ez a sors érte az oroszok támadását Viszniovcynán és Kreminec vidékén is. Az oroszok súlyos veszteségével visszavertük a támadókat, mikor új hadosztályokkal több helyen át akart kelni a Stochod-Slyr szakaszon. — Tegnap este az olaszok heves tüzéségi és aknavető tüzet irányítottak a Doberdó-fensik és a görői hídfő ellen. A tiroli harcvonalon az ellenség folytatta hadállásaink ellen irányuló sikertelen erőfeszítéseit. Repülőink Pádúa és Verona pályaudvarait bombázták. — A nyugati harctéren csak tüzéségi harcok és kisebb járőrcsatározások voltak.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 40. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

IRODALOM.

* **Dr. Guthheil Jenő: A tévedés, mint házassági akadály.** E címen a napokban egy csinosan kiállított, tartalmas és tudományos mű hagyta el a sajtót, melynek megjelenéséről meg kell emlékeznünk.

Lapunk olvasói előtt előnyösen ismert szerző ezen értekezésében az egyházjog egyik sokat vitatott fejezetét vette bonckés alá s a kérdést mindvégig szigorúan jogi stílusban, logikus beosztással és messzemenő részletességgel világította meg.

A mű első részében pontosan meghatározza a házasság lényegét, természetjogi alapjait s a házassági szerződés leglényesebb tulajdonságait. Megállapítja, hogy a tévedés a házassági szerződés leglényesebb létesítő okát, a megegyezést kizárja s így akadályozza az érvényes házasságnak. — Meghatározza a tévedés fogalmát és főbb fajait, kimutatja, hogy a különféle tévedések mennyiben befolyásolják a szerződés érvényességét általában s mennyiben befolyásolhatják különösen a házassági szerződés érvényét. Ismerteti az erre vonatkozó jogtörténeti fejlődés kezdeteit s a hozzá vezető forrásokat.

A második részben a részletes tárgyalás folyamán alapos vizsgálat tárgyává teszi egyenként a tévedésnek, mint házassági akadálynak főbb fajait. Bebizonyítja a megtörtént esetekkel igazolja, hogy az elméleti tévedés nem teszi érvénytelenné a házasságot; ellenben a házastárs személyében való tévedés természetjogi alapon is, meg tételes jogon

is érvényteleníti a házasságot. Hasonlóképp erős érvekkel igazolja, hogy a házastárs tulajdonságára vonatkozó s a személy azonosságára kiható tévedés érvénytelenné teszi a házasságot, de a házastárs tulajdonságaiban való egyszerű tévedés nem. — Ismerteti a szerzők különböző nézeteit. Szól végül a házastárs rabslolga állapotára vonatkozó tévedésről és ismerteti az akadály elhárításának módjait. Alapos és fáradságos forrástanulmányt végeztet a szerző; a kérdés lényegét helyesen fogta fel s feladatát nagyon jól oldotta meg. Gratulálunk s ajánljuk a művet az egyházjogászok figyelmébe.

Dr. K. Gy.

* **Eltűntek kutatása az ellenséges fogolytáborokban.** A „Katona-Nyomozó Jegyzék”, mely a Magyar Vörös Kereszt Egylet budapesti Tudósító Irodája vezetőinek: Batthyány Lajos gróf és Hadik-Barkóczy Endre gróf kiadásában jelenik meg, már eddig megjelent nyolc számában közzétett kutatásai során is jelentős eredményeket ért el. Sok olyan eltűnt katona sorsára derített világosságot, akinek személyét illetőleg a hivatalos nyomozás holtpontra jutott. A szerkesztőségnek legujabban sikerült biztosítania a wieni Gemeinsames Zentralnächweisbureau útján, hogy a Katona-Nyomozó Jegyzék minden száma az ellenséges fogolytáborokba is eljusson s ezzel újabb lehetőséget nyitott arra, hogy kutatásai még több esetben és még eredményesebbek legyenek. A Katona-Nyomozó Jegyzék B. Virágh Géza szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Váci-u. 38., I. em., ahol a Katona-Nyomozó Jegyzék közlési feltételei és minden egyéb felvilágosítás megtudható.

Árverési hirdetés.

Közhirre teszem, hogy Veszprém vármegye árvaszékeinek határozata folytán néhai Fischer Károly és Viktor hagyatékához tartozó következő ingóságok, egymint: egy 8 Hp. gőzcséplőgép garnitúra, hozzátartozó elevátorral, egy 6 Hp. gőzcséplőgép garnitúra elevátorral, répvágó, tizedes mérleg, ezek és kisebb gazdasági eszközök **Balatonkenesén** (a volt halászáti házbán) 1916. évi június hó 25-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében el fognak adni.

Veszprém, 1916. június 16.

Reé Jenő, gondnok.

KÖZGAZDASÁG.

Gondoskodás a cséplés biztosításáról.

A vármegyei gazdasági egyesület az ideai cséplés zavartalan biztosítása érdekében egy műszaki osztályt létesített. Ezen műszaki osztály hivatva lesz elsősorban motor- és gőzcséplőgépek rendelkezésre bocsátani azon gazdáknak, akik eddig még cséplési szerződést nem kötöttek, vagy valami előre nem látott okból a szerződött gép a cséplést elvégezni nem tudja. Az egyesület tartalékgepjait a legméltányosabb feltételek mellett bocsátja a gazdák rendelkezésére a jelentkezés sorrendjében.

Tekintve azon körülményt, hogy a mai nehéz viszonyok között a cséplők és motorok kezeléséhez szakképzett kezelő személyzet kell számban nem áll a gazdák rendelkezésére, a gazdasági egyesület bizonyos számú gépész- és motorkezelőt óhajt tartalékba helyezni, hogy az érdekeltek távirati vagy levélbéli megkeresésére — a műszaki oszt. — azokat a gazdák rendelkezésére bocsáthassa.

Azon esetben, ha a vármegye területén bármi féle működési zavarok fordulnának elő: a cséplőgépek, motorok, aratógépek stb. üzemében, melyek oly mérvűek, hogy lehetetlenné teszik a cséplőgépek motorok, aratógépek stb. azonnali üzembehozatalát, — vagy azoknak kijavítása, — hosszabb időt venne igénybe, hivatva lenne a — Vármegyei gazdasági egyesület műszaki osztálya — legsürgősebben, gazdák érdekeit megóvándó: a cséplők, motorok aratógépek stb. kijavítása végett szakközéget a helyszínére küldeni.

A vármegyei gazdasági egyesület műszaki osztálya, nemcsak a cséplőgépek motorok, arató-

gépek stb. kijavítását, hanem lehetőleg gőz- és motor szántógépek javítását is eszközözi.

Magára vállalja, — műszaki osztály — hogy a gépeknél előforduló nagyobb törések stb. esetén — ha nem lenne módja a hibákat kijavítani — a hiányzó géprészeket a gyárból meghozatja, hogy a gazdákat a fáradalmaktól megkímélje és e nehéz időkben a munkától el ne vonja.

A műszaki osztály tanáccsal szolgál az érdeklődő gazdaközönségnek a gazdálkodást érintő összes műszaki kérdésekben, minden levélbéli vagy szóbeli megkeresésre.

Az iskolai kirándulások, a tanítás és nevelés szolgálatában.

Irta: Berényi Ferenc.

IX.

Az ősök örökségének védelmére s azok hagyományának tiszteltbentartására inditanak bennünket. Csakhogy ritkán van alkalmunk a gyermekekkel ilyeneket megismerletetni. Nagyon is helyhez kötött kirándulások ezek. Népünk nincs ahhoz hozzászokva, hogy a gyermekekkel nagyobb esetleg egy-két napi tanulmányi kirándulást tegyünk. S most nem is kívánok arról szólni, hogy vajon szükségesek, avagy szükségtelenek volnának ezek? De mindenesetre azt a kevés alkalmat, ami a tanítónak rendelkezésére áll, használja fel s az esetleg egy-két órányira lévő történelmi emlékműhöz, vesse el a gyermekeket; a fáradság bőven meg fogja hozni gyümölcsét! A kirándulásokkal kapcsolatban szólnunk kell még az ipar oktatásáról.

Azt gondolhatnánk, hogy az ipar oktatásának az ipariskolában van a helye. S ez igaz is, csak hogy a népiskolában is kell ebből adni valamit a gyermekeknek. Annyi bizonyos, hogy részletes ismertetésre itt nem terjeszkedhetünk ki, de egészen figyelmen kívül sem szabad hagyni. A népiskola, mint ilyen, határozott életpályára nem készít elő, hanem általános ismereteket nyújt, olyanokat, amelyekre bármiféle pályán működő egyének szüksége van.

Ezek közé az általános ismeretek közé tartozik az ipar oktatása. Mert pl. egy földmives ember, aki minden tudását a népiskolában szerzi meg, hazánk iparáról ne tudjon semmit sem! Hisz ez vétek volna a felebaráti szeretet ellen! Nem! Ezt nem szabad megtenni! Hazai iparágaink közül a legfontosabbakat meg kell ismertetni a gyermekekkel. Különösen, amelyek az illető egyéneket közelebből érdeklik. Itt tehát a tanítás anyagát a helyi körülmények szabják meg, vagyis azokat az iparágakat ismertetessük meg tüzetezen, amelyet azon a helyen íznek.

Igy faluhelyen ismertetessük meg a faipart. Szerszámkészítéssel minden faluban foglalkoznak. Ne hagyjuk figyelmen kívül a fűrészmalomokat sem. Vezessük a gyermekeket oda, mert elég sok gyermek akad az iskolában, aki nem tudja hogyan készül a deszka. Az ugynevezett háziipart honosítsuk meg az iskolában. Így készítsünk a gyermekekkel kosarat, söprű-, ásó- és kapanyelet stb. Egy-egy szabad délután kirándulunk a gyermekekkel s ott tanítjuk meg őket erre, átaló ő maga metszi le a fát, ő hánytja le a kérégt s ő is dolgozza ki. Kirándulásra okvetlen van szükség, mert nincs terme, ahol az anyagot el lehetne helyezni. Mig, ha a szabadban csináltatjuk a famunkát, a gyermek szivesebben is dolgozik, meg az iskola sem lesz tele szemből. Kicsinyes dolgoknak látszanak ezek! És azt gondolhatnánk, hogy fölöslegesek is. Pedig korántsem. A tanításban mindennek van valami jelentősége s a magában véve csekély jelentőségű dolog, céltudatosan és okosan alkalmazva, ép oly fontos a tanítás sikerére, mint a nagyfontosságú dolog. Ezzel befejeztük azon tantárgyak tárgyalását, amelyeknek körébe rendezendők az iskolai kirándulások.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONDORFI

természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. május 30-tól 1916. június 10-ig —

Születés.

Szabó (Bartos) Mária háziasalád leánya Ilona Mária r. kath. — Neufmann Salamon elemi iskolai tanító és Linder Zseni fia Tibor izr. — Hock János napszámos és Répási Anna leánya Erzsébet r. kath. és fia Ferenc Mihály r. kath. ikertestvérek. — Márton Gyula mézeskalácsos és Hindler Irma leánya Sára Erzsébet r. kath. — Dekány Mária háziasalád fia László ref.

Halálozás.

Szabó Imre 1915. június 25-én hősi halált halt katoná, irodaszolga r. kath. 22 éves. — Csomai László 1915. július 4-én hősi halált halt katoná, napszámos 20 éves. — Hock Ferenc Mihály r. kath. 3 napos. — Friesz József napszámos r. kath. 40 éves. — Bénis Kálmán Damazlovszki Erzsébet díjnok neje r. kath. 48 éves. — Horváth Imre asztalossegéd r. kath. 35 éves. — Poór Lidia ref. 8 éves. — Albrecht László Árpád r. kath. 2 éves. — Özv. Fodor Lászlóné Eisenbart Katalin napszámosnő r. kath. 71 éves.

Házasság.

Adlovics Gyula törvényszéki díjnok r. kath. 28 éves és Dózsa Mária Margit r. kath. 24 éves.

Bakos Kálmán

fűszer-, csemege- és gyarmatárú-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Tavaszi idényre

az összes gyógy- és ásványvizek
friss töltésben megérkeztek

Mohai Ágnes, Rohitsi templom és
Styria, Salvator, Gieshübler, Bik-
szádi, Selters, Borszéki, Karlsbadi,
Csizi, Répási, Billini, Marienbadi,
Mühlbrunn Sprudel, Schlossbrunn,
Málnási Siculia és Mária, Parádi
kénes és Arzén, Preblau, Guber,
Igmándi és Ferenc József keserűvíz
Főraktára Veszprém és vidéke részére

a szt. Lukács Kristályviznek,
árak patent porcellándugós üveggel együtt:

90 fill. 84 fill. 76 fill. 50 fill.

2 lit. 1½ lit. 1 lit. ½ lit.

Finom hentesárak,
sajtok, déligyümölcsök, korai
főzelékek. Bor, pezsgő, likőrök
Hus-, gyümölcs-, főzelékkonzervek
Gerbaud (Kugler) raktára
Linoleumok és padlóbeeresztő szerek

ROLAND FERENC

orgona- és harmonikumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitel-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölk.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugyint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatók,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, nev-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkék,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és laklak részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgál-
pok, totó-szerű minták. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
irodal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61